

Risker vid arbete med bekämpningsmedel

När du arbetar med bekämpningsmedel utsätter du dig för risker. Riskerna går att hantera om arbetsgivaren planerar arbetet och lär dig några sätt att arbeta säkrare. På växter, till exempel blommor och grönsaker, kan det finnas rester av bekämpningsmedel en tid efter att de har behandlats.

Det är inte alltid man vet när och med vad de har behandlats, då är det viktigt att vidta vissa försiktighetsåtgärder.

Om man jobbar med växter som behandlats med bekämpningsmedel kan man få i sig medel via inandning, hudkontakt eller – mer sällan – genom förtäring. I en stängd miljö som ett växthus är det särskilt viktigt att göra rätt.

Skador kan uppstå omedelbart, men också en lång tid efter det att man utsatts för bekämpningsmedlet eller efter att man jobbat med bekämpningsmedel då och då i många år.

Bekämpningsmedel kan ge upphov till akut förgiftning, allergier och irritationer på hud, i ögon och i luftvägar.

Undvik bekämpningsmedel på huden

Att få bekämpningsmedel på sig är inte hälsosamt. För att undvika det kan du behöva använda personlig skyddsutrustning. Bekämpningsmedlet kan orsaka en skada lokalt på huden, men kan också tas upp genom huden. Bekämpningsmedel kan då transporteras i kroppen och ge upphov till skador i andra delar av kroppen. Det är därför viktigt att skydda sig.

Lufthalter av bekämpningsmedel i växthus

När man sprider bekämpningsmedel i växthus genom dimning eller sprutning, är det bäst att inte gå in i växthuset förrän minst tolv timmar efter spridningen.

Tidpunkten framgår av de skyltar som sätts upp i samband med spridningen. Om det är möjligt, kan det vara lämpligt att spruta på fredagseftermiddagen och sedan låta huset vara till måndag morgon.

På växter, bord, inredning och dörrhandtag kan det finnas kvar bekämpningsmedel en betydligt längre tid än i luften, även efter det att lufthalterna sjunkit.

Hur länge efter spridning finns bekämpningsmedel kvar?

Hur länge personlig skyddsutrustning behövs för att hindra hudkontakt, varierar mycket. Vissa medel försvinner snabbt från bladytor och inredning, men det finns även medel som finns kvar i stort sett i samma halter i mer än en eller två veckor.

Ofta har man inte information om hur lång tid efter behandlingen som skyddsutrustning behövs.

I säkerhetsdatabladets avsnitt om ekotoxikologisk information (punkt 12) finns uppgifter om medlets aerobiska nedbrytbarhet och om persistens. Med hjälp av dessa uppgifter kan du göra en bedömning om det tar lång eller kort tid för medlet att försvinna från växter och inredning.

Om man inte kan få någon information om medlet, är det rimligt att skydda sig mot hudkontakt vid arbete minst en vecka efter spridning av bekämpningsmedel.

Riskbedömning

Det är viktigt att man gör en riskbedömning då man jobbar med bekämpningsmedelsbehandlade växter. Det är normalt arbetsgivaren som gör riskbedömningen och som väljer arbetsteknik och utrustning som minskar riskerna att utsättas för bekämpningsmedel. Resultatet av riskbedömningen ska dokumenteras, dateras och skrivas under av arbetsgivaren.

Personlig skyddsutrustning

Det är väl känt att den största risken att komma i kontakt med bekämpningsmedel är att man får medel på huden, oftast händerna. Händerna måste alltså skyddas mot kontakt med bekämpningsmedel, men även armar och buk kan behöva skyddas.

För att verkligen skydda sig mot kemikalier är det bäst att använda skyddshandskar av nitril eller den så kallade 4H-handsken. Nitrilhandskar finns även som tunn engångshandske. Det är bra att använda en tunn bomullsvante inuti skyddshandsken som kan suga upp fukt.

Om en 4H-handske kombineras med en bomullsvante inuti och en engångshandske utanpå, har man skyddat sina händer väl och har mycket god passform.

Ett förkläde ger ett bra skydd för framsidan av kroppen som är mest utsatt. Det finns stor risk för att man får bekämpningsmedel

på sig och huden på buken är tunn och känslig. Man kan använda ett förkläde av PVC, men det finns också bra engångsförkläden.

Ärmskydd skyddar underarmarna mot både kemikalier, våta växter och växtsaft. Hårklädd hud är mer känslig.

Personlig hygien

Tvätta dina händer ofta, inte bara vid raster och före måltider eller efter toalettbesök. Tänk också på att hålla huden i gott skick genom att smörja in händerna med någon bra kräm. Detta bör göras efter avslutat arbete. Är huden i gott skick klarar den av att stå emot kemikalier bättre.

Om du har arbetat med bekämpningsmedel och det finns risk att du har fått medel på huden, ska det snarast tvättas bort.

Information

Det är arbetsgivaren som ska se till att de anställda får tillräcklig information om risker och hur man skyddar sig. Om man arbetar med importerade växter behöver man få reda på om det finns rester av bekämpningsmedel som man behöver skydda sig mot. Man kan vända sig till importören för att få information. Du kan även försöka ta reda på nedbrytningshastigheten från leverantören av bekämpningsmedlet.

Arbetsgivarens ansvar

Arbetsgivaren är skyldig att planera, genomföra och följa upp arbetet så att arbetsmiljön blir bra. De anställda ska få tillfälle att medverka i detta arbete. Arbetsmiljölagen och våra regler anger närmare vilka krav som ställs. Några av de föreskrifter som är särskilt viktiga vid arbete med växter och bekämpningsmedel är Kemiska arbetsmiljörisker AFS 2014:43, Bekämpningsmedel AFS 1998:6 och Användning av personlig skyddsutrustning AFS 2001:03.

Fler exemplar av broschyren beställs från:
Arbetsmiljöverket, 112 79 Stockholm
Telefon 010-730 90 00
E-post: arbetsmiljoverket@av.se
www.av.se

Best nr ADI 520

Vår vision: Alla vill och kan skapa bra arbetsmiljö

